

Analiza Impactului de Reglementare

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza impactului de reglementare la proiectul Legii privind mărcile
Data:	08.06.2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI)
Subdiviziunea:	Direcția juridică
Persoana responsabilă și datele de contact:	Jana Țurcan, tel.022188567, jana.turcan@agepi.gov.md Dorina Colșatschi, tel. 022188562, dorina.colsatschi@agepi.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
Proceduri diferențiate pentru persoanele fizice și juridice care solicită înregistrarea mărcilor pe teritoriul Republicii Moldova în raport cu solicitanții care solicită înregistrarea mărcilor pe teritoriul UE, prin impunerea unor rigori suplimentare de examinare a cererilor privind înregistrarea mărcilor și stabilirea termenelor mai mari de realizare a procedurilor.	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
<p>Procesul înregistrării și protecției juridice a mărcilor, stabilit conform regimului reglementat de Legea nr. 38/2008 privind protecția mărcilor (în continuare - Legea nr. 38/2008), este fundamentat pe principiile și mecanismele internaționale de înregistrare și protecție a obiectelor de proprietate intelectuală, fiind constituit din proceduri complexe de examinare și termene stabilite în vederea asigurării procesului de înregistrare și eliberare a titlurilor de protecție, ținând cont de premisele respectării drepturilor anterioare ale altor titulari.</p> <p>În aceste circumstanțe, conform procedurilor reglementate de prevederile cadrului juridic menționat, un solicitant poate obține înregistrarea unei mărci într-un termen de 12 luni. Această perioadă este determinată de faptul că procedura națională de înregistrare a mărcii parcurge următoarele etape esențiale:</p> <p>1) <i>examinarea formală</i> – în cadrul căreia se verifică respectarea condițiilor de formă a cererii de înregistrare a mărcii (se efectuează în termen de 2 luni); această procedură de examinare este urmată de perioada de opoziții și observații care este de 3 luni de la data publicării cererii;</p> <p>2) <i>examinarea de fond</i> a cererii de înregistrare a mărcii în vederea respectării condițiilor de protecție a acesteia, astfel fiind verificat dacă nu există temeiuri de respingere a cererii în conformitate cu prevederile legii (se efectuează în termen de 3 luni de la data expirării perioadei de prezentare a observațiilor și opozițiilor).</p> <p>Precizăm, în acest context, că termenele menționate se măresc, în cazul în care, în procesul examinării, se constată careva iregularități, pentru care se acordă solicitanților un termen de 2 luni în vederea remedierii acestora.</p>	

Astfel, la moment, AGEPI efectuează obligatoriu, în raport cu toate cererile de înregistrare a mărcilor, examinarea acestora atât pe motive absolute de refuz (art. 7 din Legea nr. 38/2008), cât și pe motive relative de refuz (art. 8 din Legea nr. 38/2008).

Examinarea din oficiu a motivelor relative de refuz creează impedimente, care, în timp, pe parcursul modernizării domeniului, s-au dovedit a fi în plus în procesul înregistrării mărcilor. Persoanele fizice și juridice, care doresc să obțină protecția mărcilor pe teritoriul Republicii Moldova, sunt obligate să suporte tergiversări procedurale inutile. Acestea sunt determinate de faptul că, AGEPI invocă, conform cadrului legal actual, din oficiu, motive împotriva înregistrării mărcii pe baza unor drepturi anterioare.

De regulă, titularul unui drept anterior, pe care se întemeiază refuzul pe motive relative, este în măsură să decidă, pentru fiecare caz în parte, să intervină în apărarea dreptului său, dacă consideră că îi sunt încălcate careva drepturi, sau nu. Corespunzător, se constată că, în procesul examinării, AGEPI respinge cereri de înregistrare a mărcilor, pe motive, care nu ar fi fost invocate în mod valabil de titularii de drepturi pentru a preveni înregistrarea și utilizarea unor mărci ulterioare.

Sistemul protecției mărcilor în Uniunea Europeană exclude acest tip de examinare și oferă titularilor de drepturi posibilitatea să se pronunțe, în funcție de propriile convingeri și argumente, dacă înregistrarea mărcii respective ar aduce careva atingere drepturilor sale. Acest mecanism oferă, în esență, pârgurile necesare formării și dezvoltării unei piețe armonioase și dinamice a obiectelor de proprietate intelectuală, în cadrul căreia titularii de drepturi dețin un rol important.

Prin urmare, sistemul examinării din oficiu a cererilor de înregistrare a mărcilor prin prisma motivelor relative de refuz poate determina apariția unor litigii artificiale și cu impact asupra concurenței, ridicând impedimente nejustificate la intrarea pe piață.

În cele din urmă, abordarea ex officio a motivelor relative de refuz creează incertitudine juridică, dat fiind că oficiile care aplică acest sistem invocă obiecții, în măsura în care sunt vizate drepturile anterioare, numai pe baza drepturilor deja înregistrate pentru produse și servicii identice sau similare. În consecință, acestea nu pot oferi o garanție că o cerere care parcurge cu succes etapa de examinare nu va fi respinsă ulterior pe baza unei mărci care a dobândit un renume pe piață. Această situație duce la un surplus de proceduri ce necesită un timp suplimentar acordat examinării, și care, în consecință, se dovedesc a fi ineficiente.

Cererile de înregistrare a mărcilor reprezintă cea mai mare pondere din numărul total de cereri de acordare a protecției depuse la AGEPI, ceea ce indică interesul beneficiarilor sistemului de protecție în raport cu acest obiect de proprietate intelectuală. *Datele comparative, prezentate conform figurilor ce urmează, demonstrează acest fapt.*

Fig 1: Cererile de acordare a protecției - anul 2022

Fig. 2: Dinamica depunerii cererilor de acordare a protecției - anii 1993-2021

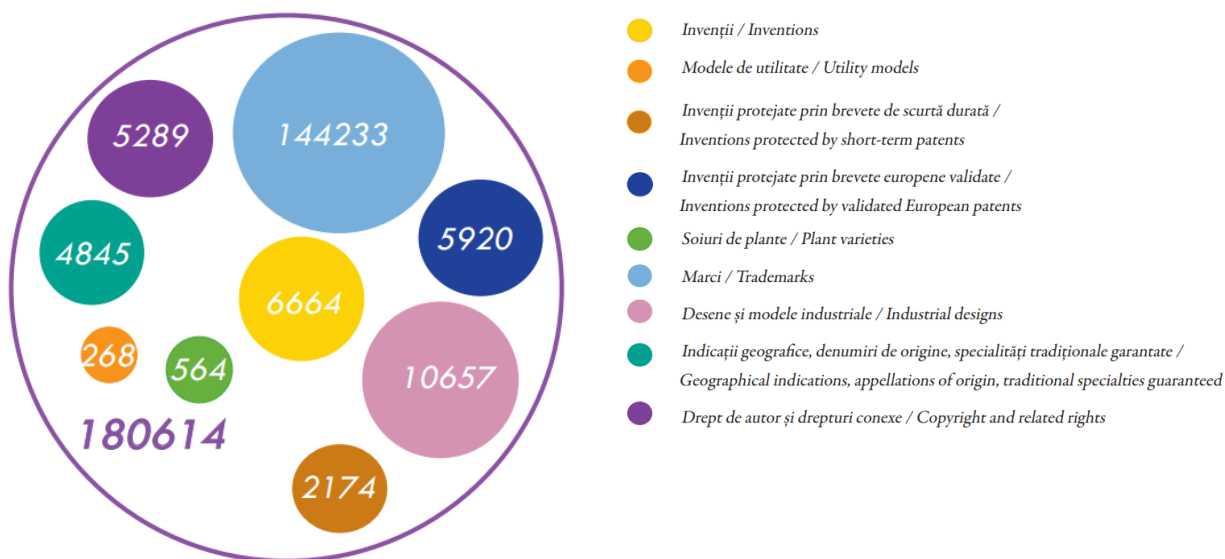
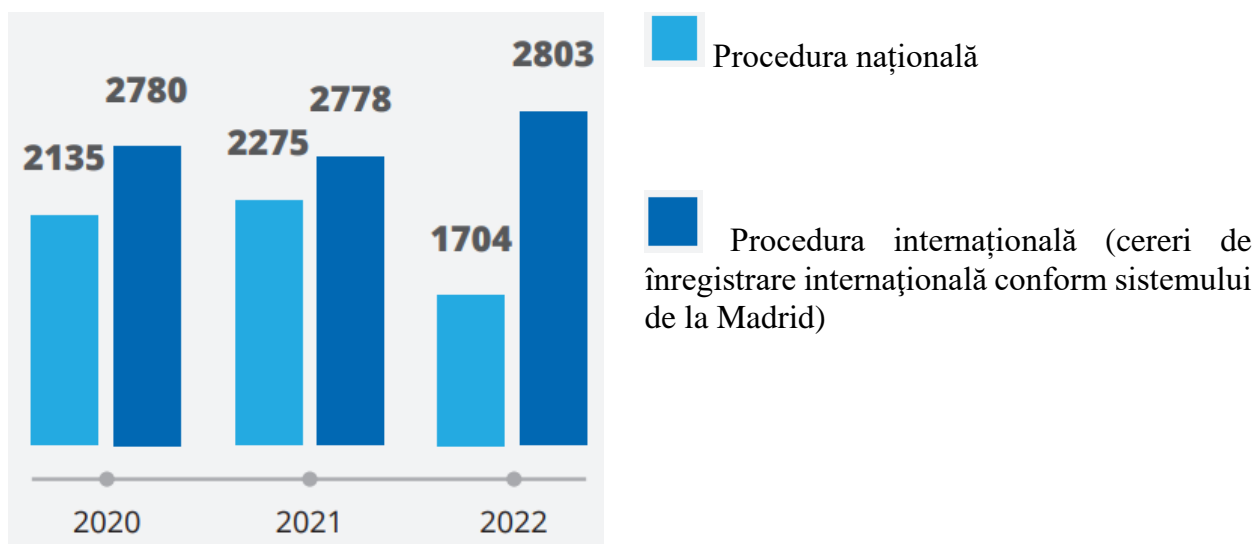

Fig. 3: Cererile de înregistrare a mărcilor – anii 2020-2022

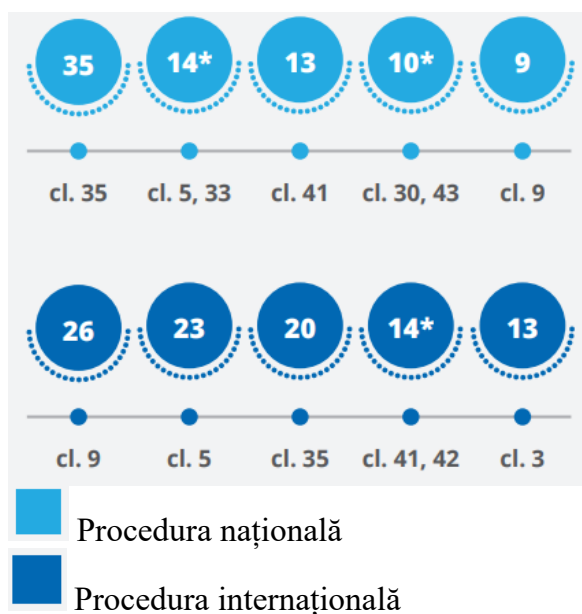

Conform principiilor generale ale sistemului de înregistrare a mărcilor, un element de bază al limitelor de protecție a mărcii constituie - lista de produse și/sau servicii, prezentată de solicitant. Clasificarea internațională a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor (în continuare – CIPS), include 45 de clase, dintre care: produsele sunt cuprinse în clasele 1-34, iar serviciile în clasele 35-45. Fiecare clasă este reprezentată de un titlu ce conține indicații generale cu privire la domeniile din care fac parte, în principiu, produsele și serviciile din clasa respectivă. De regulă, dacă solicitantul va indica în cererea de înregistrare a mărcii un singur produs dintr-o clasă, protecția acestei mărci va fi limitată doar în raport cu acel produs. Astfel, aceeași marcă va putea fi înregistrată, de către oricare altă persoană pentru alte produse, inclusiv din aceeași clasă, cu condiția că nu se aduce atingere drepturilor exclusive ale titularului mărcii anterioare.

La etapa actuală, posibilitatea de a menționa în cerere indicații generale ale titlurilor claselor potrivit CIPS, duce la aceea că protecția conferită mărcii cuprinde întreaga clasă de produse sau servicii. Acest fenomen are ca și consecință blocarea întregii clase de produse sau servicii pentru minim 10 ani de către anumite persoane, care de fapt utilizează mărcile

înregistrare doar în raport cu produsele pe care le produc/comercializează/distribuie sau în raport cu anumite servicii. Astfel, alți beneficiari ai sistemului, care produc/comercializează/distribuie sau prestează servicii din aceeași clasă de produse și/sau servicii sunt defavorizați și limitați în alegerea de semne și alte elemente identificatoare/distinctive. *Datele din figura de mai jos prezintă preferințele solicitanților cu referire la clasele de produse sau servicii pentru care solicită înregistrarea mărcilor pe teritoriul Republicii Moldova, ceea ce servește indirect și ca indicator al domeniilor de activitate desfășurate.*

Fig. 4: Top lista pe clase solicitate, %, – anul 2022

- cl. 3 – produse cosmetice
- cl. 5 – produse farmaceutice
- cl. 9 – aparate și instrumente științifice
- cl. 30 – cafea, ceai, cacao și înlocuitori de cafea
- cl. 33 – băuturi alcoolice
- cl. 35 – publicitate
- cl. 41 – educație; instruire; divertisment
- cl. 42 – servicii științifice și tehnologice
- cl. 43 – servicii de alimentație publică

* În cazul dat indicele nu reprezintă un număr total, dar se referă la fiecare clasă în parte.

Fig. 5: Lista cererilor depuse prin procedura națională pe clase de produse/servicii solicitate pentru titlul clasei sau pentru produse/servicii clar și precis determinate

Anul depunerii	Cereri depuse	Clase de produse/servicii solicitate	Solicitare titlul clasei	Solicitare liste de produse/servicii concrete
2020	2135	4602	3328	1274
2021	2276	4747	3371	1376
2022	1703	3876	2837	1039

Din datele tabelului prezentat, se constată că, în prezent, cererile de înregistrare a mărcilor care conțin o listă de produse/servicii clar definite dețin o pondere mai mică decât cererile prin care se solicită înregistrarea mărcilor pentru titlul claselor, potrivit CIPS. Astfel, în anul 2020 acestea au reprezentat 28 %, în 2021 – 29%, iar în 2022 – 27% din totalul cererilor depuse prin procedura națională la AGEPI. Aceasta, duce de multe ori la inițierea acțiunilor în judecată în vederea decăderii din drepturi a titularilor sau anulării înregistrării mărcilor.

În concluzie, înregistrarea mărcii pentru titlul clasei de produse și/sau servicii oferă protecție pentru toate produsele și/sau serviciile din clasa respectivă, această situație fiind în

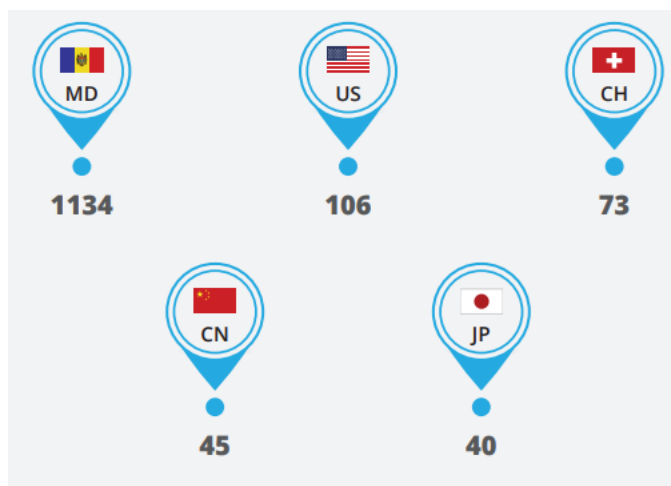
defavoarea multor agenți comerciali, care vor să utilizeze/înregistreze anumite semne identificatoare pentru produse/servicii din clasele deja ”blocate”.

Principalele persoane/entități afectate sunt persoanele fizice și juridice din Republica Moldova și din străinătate, care doresc să înregistreze mărci pe teritoriul Republicii Moldova și să obțină drepturi exclusive, astfel, beneficiind de avantajele acestui sistem de protecție, precum și reprezentanții/mandatarii autorizați în proprietatea intelectuală care reprezintă aceste persoane în fața AGEPI. *Figurile următoare oferă informații cu referire la interesul solicitanților naționali raportat la cel al solicitanților străini privind înregistrarea mărcilor pe teritoriul Republicii Moldova prin procedura națională.*

Fig. 6: Solicitanți – anii 2020-2022 (procedura națională)

Anul depunerii	Cereri depuse	Solicitanți naționali	Solicitanți străini
2020	2135	1640	495
2021	2276	1667	609
2022	1703	1288	415

Fig. 7: Protecție acordată pe țări (procedura națională), 2022

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

➤ ***Necesitatea aducerii în concordanță a legislației naționale din domeniul mărcilor cu legislația UE.***

Consultarea și evaluarea efectuate înainte de elaborarea Directivei (UE) 2015/2436 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2015 de apropiere a legislațiilor statelor membre privind mărcile (în continuare - Directiva (UE) 2015/2436) au revelat faptul că, în pofida armonizării precedente parțiale a legislațiilor naționale, inclusiv din Republica Moldova, există în continuare domenii în care o mai bună armonizare ar putea avea un impact pozitiv asupra competitivității și creșterii economice a statelor.

Astfel, pentru crearea și promovarea unei piețe economice interne care să funcționeze armonios și pentru a facilita înregistrarea și protecția mărcilor în Republica Moldova conform aceluiași principii și standarde precum în Uniunea Europeană, în beneficiul creșterii competitivității întreprinderilor, în special a întreprinderilor mici și mijlocii, este necesar să se depășească sfera limitată de apropiere legislativă realizată prin intermediul Directivei

2008/95/CE și să se extindă apropierea națională la alte aspecte de drept material și procedural din legislația europeană privind mărcile.

➤ ***Examinarea din oficiu a motivelor relative de refuz.***

Aplicarea sistemului de examinare din oficiu a motivelor relative de refuz este limitată doar la opunerea mărcilor, care vizează drepturile anterioare deja înregistrate pentru produse și servicii identice sau similare. Această abordare selectivă nu oferă claritate beneficiarilor sistemului și generează mărci nefuncționale.

Astfel, aplicarea drepturilor conferite de o marcă nu ar trebui să aducă atingere drepturilor titularilor dobândite înainte de data depunerii cererii de înregistrare sau de data de prioritate a mărcii. Aceasta este în conformitate cu art. 16 alin. (1) din Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală din 15 aprilie 1994.

Pentru o bună funcționare a sistemului național de protecție a mărcilor, examinarea din oficiu a unei mărci în vederea înregistrării acesteia trebuie să se limiteze doar la motivele absolute, oferind astfel titularilor de drepturi posibilitatea să își gestioneze drepturile deținute și să intervină în funcție de propriile interese.

➤ ***Solicitarea înregistrării mărcii pentru titlul claselor de produse și/sau servicii ale Clasificării de la Nisa în scopul beneficierii de protecție pentru toate produsele și/sau serviciile din clasa respectivă.***

Pentru a permite autorităților competente și operatorilor economici să determine, numai pe baza cererii, amploarea protecției solicitate pentru mărci, denumirea produselor și a serviciilor ar trebui să fie suficient de clară și de precisă. În cazul în care sunt utilizați termeni generali, aceștia ar trebui interpretați ca referindu-se numai la produsele și la serviciile pe care le desemnează în sens literal. Această abordare va fi utilă, de asemenea, și la etapele ulterioare înregistrării mărcii, în special în acțiunile cu referire la asigurarea respectării drepturilor.

➤ ***Reglementări insuficiente cu referire la tipurile noi de mărci (sonore, de mișcare, holograme ș.a.).***

Directiva (UE) 2015/2436 și Regulamentul (UE) 2017/1001 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind marca Uniunii Europene (în continuare - Regulamentul (UE) 2017/1001) a schimbat una dintre condițiile clasice de înregistrare a mărcilor – reprezentarea grafică a semnului solicitat pentru protecție. Astfel, alinierea la reglementările UE va determina înlocuirea reprezentării grafice a mărcilor cu posibilitatea de a reprezenta mărcile de o așa manieră încât autoritățile competente și publicul să poată stabili clar și precis întinderea protecției acordate titularului său. Această modificare va permite o reprezentare mai adecvată a mărcilor sonore, a mărcilor de mișcare și a hologramelor și, mai important, va permite înregistrarea unui nou tip de mărci - mărcile multimedia (o combinație de sunete și imagini). Desigur complexitatea mărcilor multimedia ar putea ridica provocări practice cu privire la întinderea protecției lor, aprecierea caracterului lor distinctiv și la opozabilitatea acestora, dat fiind faptul că se pot suprapune și cu alte drepturi de proprietate intelectuală, cum ar fi drepturile de autor.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

O marcă permite diferențierea produselor și a serviciilor unei întreprinderi, fiind semnul distinctiv prin care o întreprindere poate să atragă și să păstreze fidelitatea clienților, precum și să creeze valoare și creștere economică. Într-un mediu tot mai competitiv, s-a înregistrat o creștere constantă, nu doar a rolului crucial pe care îl joacă mărcile pentru acapararea pieței, dar și a valorii lor comerciale. Acest lucru se reflectă în creșterea numărului de cereri de înregistrare a mărcilor, atât la nivel național, cât și la nivelul UE și, de asemenea, a numărului de utilizatori ai mărcilor. Această evoluție a fost însoțită de o creștere a cererii părților interesate pentru sisteme de înregistrare a mărcilor mai simplificate și de mai bună calitate, care să fie mai coerente, accesibile publicului și în pas cu evoluțiile tehnologice.

Protecția mărcilor în Republica Moldova este asigurată în temeiul Legii nr. 38/2008, prin care au fost transpuse prevederile Directivei 2008/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2008 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci. Totuși, la nivel european s-a concluzionat că, pentru a răspunde cerințelor părților interesate de sisteme de înregistrare a mărcilor mai rapide, de mai bună calitate, mai bine organizate, care să fie de asemenea mai coerente, ușor de utilizat, este necesară modernizarea sistemului mărcilor din Uniune în ansamblul său, precum și adaptarea la era internetului. În acest context, a fost adoptată Directiva (UE) 2015/2436, care abrogă Directiva 2008/95/CE începând cu data de 15 ianuarie 2019. Noua directivă aduce o serie de modificări, în privința semnelor care pot constitui o marcă, a motivelor de refuz sau de anulare a înregistrării unei mărci, reducerea unor termene în procedura de examinare, măsuri privind contrafacerea unei mărci. De asemenea, se instituie în sarcina statelor membre obligația de a stabili o procedură administrativă rapidă și eficientă de decădere a titularilor din drepturile conferite de o marcă sau de anulare a acesteia.

Reieșind din acest fapt, dar și din perspectiva Republicii Moldova ca țară candidat la aderarea la Uniunea Europeană, cadrul normativ național din domeniul mărcilor necesită a fi revizuit și ajustat la noua legislație europeană din domeniul de referință (Directiva (UE) 2015/2436 și Regulamentul (UE) 2017/1001), pentru a pregăti agenții economici din timp cu referire la noile reguli privind înregistrarea și utilizarea mărcilor.

Pentru a îmbunătăți și a facilita accesul la protecția mărcilor și pentru a spori securitatea juridică și previzibilitatea, procedura de înregistrare a mărcilor în Republica Moldova ar trebui să fie eficientă și transparentă și ar trebui să respecte norme similare celor aplicabile mărcilor europene.

Prin urmare, sistemul examinării din oficiu a motivelor relative de refuz, deși instituit cu bune intenții de a crea din start un filtru complex la înregistrarea mărcilor, s-a dovedit a fi un impediment prin determinarea unor termene mai extinse la înregistrarea mărcilor, precum și opunerea unor mărci înregistrate indiferent dacă titularul lor este sau nu interesat cu acest fapt. În cazul în care titularii drepturilor anterioare vor să se opună înregistrării semnului ulterior se pot implica în procedura de opoziție, care este clar delimitată cu referire la situațiile în care poate fi aplicată.

Reglementările naționale din domeniul mărcilor stabilesc posibilitatea de a solicita înregistrarea mărcilor pentru titlul claselor de produse și/sau servicii, conform CIPS, ceea ce oferă protecție pentru toate produsele și/sau serviciile din clasa respectivă. Această situație a creat în timp blocarea/înregistrarea anumitor mărci pe numele unei persoane pentru întreaga gamă de produse/servicii care sunt incluse în clasa dată, chiar dacă nu le utilizează în deplinătatea lor. În consecință, reieșind din acest fapt, au fost înaintate în judecată cereri de anulare a mărcilor sau decăderii din drepturi a titularilor mărcilor. Aceste acțiuni ce presupun proceduri judiciare creează cheltuieli suplimentare, fiind necesară numirea unui avocat calificat, și încetinește procedurile de înregistrare a mărcii, deoarece un proces de judecată poate dura o perioadă îndelungată.

În acest context precizăm că, pe parcursul anilor 2021-2022, în adresa AGEPI au parvenit 135 de cereri de chemare în judecată, dintre care obiectul acțiunilor înaintate au constituit:

- 31 – decăderi din drepturi;
- 22 – anularea înregistrării mărcii.

Din acțiunile menționate supra, în această perioadă au fost finalizate doar 9 acțiuni (8 – decăderi din drepturi și 1 – acțiune de anulare). Alte 2 acțiuni sunt pe rol la Curtea de Apel, iar celelalte se află încă pe rolul instanței de fond.

O problemă constatată în timp reprezintă lipsa posibilității contestării la AGEPI a valabilității unei mărci înregistrate. Practica UE a arătat că aceste proceduri administrative de anulare aplicate de Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO - responsabil de înregistrarea și administrarea mărcilor UE) și de alte oficii naționale sunt mult mai simple, în măsura în care valabilitatea drepturilor anterioare poate fi contestată ca mijloc de apărare în cadrul aceleiași proceduri și fără a fi necesară o reprezentare din partea unui avocat. În practică, acest lucru înseamnă că persoanele care solicită înregistrarea unei mărci se pot apăra cu succes împotriva unei opoziții și pot obține înregistrarea mărcii lor cu mult mai rapid și la costuri net inferioare față de o persoană care contestă valabilitatea unei mărci înregistrate în judecată.

În contextul celor menționate, precizăm că pentru a institui un sistem al mărcilor coerent și echilibrat la nivel național, oficiul din domeniul proprietății intelectuale ar trebui să se limiteze, în cadrul procedurilor de înregistrare, doar la examinarea din oficiu a motivelor absolute de refuz, iar pentru a asigura întinderea clară a protecției conferite de drepturile asupra mărcii, denumirea și clasificarea produselor și a serviciilor care fac obiectul unei cereri de înregistrare a mărcii ar trebui să respecte aceleași norme în toate statele membre și ar trebui să fie aliniate la cele aplicabile mărcilor UE.

În consecință, stipulăm că în scopul realizării celor menționate supra se impun măsuri legislative de a transpune Directiva (UE) 2015/2436 și parțial Regulamentul (UE) 2017/1001.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

În prezent, raporturile juridice ce apar în procesul înregistrării mărcii, protecției juridice și utilizării mărcilor, sunt reglementate nemijlocit de următoarele acte normative:

- Legea nr. 38/2008 privind protecția mărcilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 488/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor.

Raporturile juridice menționate sunt reglementate și de Constituția Republicii Moldova, Codul civil, Codul vamal, Codul contravențional, Codul penal, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Cadrul normativ specificat instituie sistemul național de protecție a mărcilor și reglementează procedurile aplicabile în scopul înregistrării, protecției și asigurării respectării drepturilor asupra mărcilor pe teritoriul Republicii Moldova. Sistemul de referință este constituit în corespundere cu principiile fundamentale ale sistemului internațional de protecție al mărcilor, gestionat de Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) și respectă conceptele de bază în materie de mărci, stabilite conform următoarelor tratate internaționale, ratificate de Republica Moldova: Convenția de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale, Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, Tratatul de la Singapore privind dreptul mărcilor, Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor, Aranjamentul de la Viena privind instituirea clasificării internaționale a elementelor figurative ale mărcilor, Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPs).

În esență, sistemul național de protecție a mărcilor are la bază principii solide de funcționare și se află în continuă dinamică și consolidare, ca să răspundă în permanență cerințelor și necesităților beneficiarilor săi, precum și să evolueze conform direcțiilor prioritare de dezvoltare implementate la nivel european.

Din aceste considerente, urmare procesului amplu de armonizare a legislațiilor naționale în domeniul mărcilor ale statelor membre ale Uniunii Europene, finalizat cu adoptarea Directivei (UE) nr. 2015/2436 și a Regulamentului (UE) 2017/1001, la moment, se constată un șir de divergențe semnificative legate de dreptul material, cât și divergențe procedurale, între sistemul național și cel european, în materie de mărci. Acest fapt se răsfrânge în mod direct asupra pieței interne a obiectelor de proprietate intelectuală, antrenează efecte negative asupra competitivității agenților economici naționali și în consecință asupra dezvoltării economice și sociale a Republicii Moldova.

În aceste condiții, se impune o revizuire de ansamblu a legislației naționale în domeniul mărcilor și adoptarea unui nou cadru normativ, care să elimine divergențele existente, să sporească securitatea juridică a acestui produs intelectual, să garanteze o protecție eficace și eficientă mărcilor pe teritoriul Republicii Moldova și să ofere astfel beneficiarilor un sistem național al mărcilor de înaltă calitate. Această necesitate a fost constatată și de Comisia Europeană, în opinia sa cu referire la drepturile de proprietate intelectuală (Opinia CE. P.2. Capitolul 7), „În ceea ce privește drepturile de proprietate industrială, Moldova este parțial aliniată la Directiva privind mărcile, ...”, „Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul dreptului proprietății intelectuale. Există loc de îmbunătățire atât a alinierii legislative, cât și a asigurării respectării legislației.”, precum și se încadrează în prioritățile trasate conform Agendei de Asociere 2021-2027 (V. Comerț și aspecte legate de comerț (DCFTA) „Drepturile de proprietate intelectuală (DPI) „Părțile vor colabora în continuare pentru a apropia legislația Republicii Moldova de legislația UE și de standardele internaționale în materie de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv a indicațiilor geografice, astfel cum se specifică în capitolul 9.”

Carențele Legii nr. 38/2008 vizează, în special, procedurile aplicabile înregistrării mărcilor, care, în comparație cu cele implementate la nivel european, implică termene largi, examinări suplimentare, interpretări limitate. Astfel, în vederea armonizării Legii nr. 38/2008 cu prevederile legislației europene în domeniul mărcilor și eliminării lacunelor sesizate, este elaborat proiectul Legii privind mărcile, care își propune să creeze un sistem național armonios, ale cărui reguli materiale să fie în esență similare și ale cărui dispoziții procedurale să fie compatibile cu cele stabilite în Uniunea Europeană.

Aprobarea proiectului în cauză constituie o prioritate inclusă în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2023 (acțiunea cu nr. 2.44).

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Necesitatea unei noi Legi privind mărcile implică o intervenție esențială a statului în vederea armonizării domeniului de referință cu tendințele de evoluție la nivel comunitar, iar obiectivul esențial prevede stimularea competitivității și a dezvoltării economice prin creșterea accesibilității și a eficienței, pentru întreprinderi, a sistemului de înregistrare a mărcilor la nivelul celui din UE, prin simplificarea procedurilor și reducerea termenelor pentru acordarea protecției. Totodată, aceste ajustări sunt completate de eforturile menite să asigure o practică identică cu sistemul european în domeniul mărcilor.

Totodată, obiectivele specifice sunt următoarele:

- Creșterea numărului de cereri de înregistrare a mărcilor, care includ liste de produse și/sau servicii identificate clar și precis;
- Creșterea numărului de mărci înregistrate și titluri de protecție acordate, urmare eliminării examinării din oficiu a motivelor relative;
- Micșorarea termenului general de înregistrare (de la 12 luni la 9 luni);

- Micșorarea numărului de cereri de chemare în judecată cu referire la decăderea din drepturi a titularilor sau anularea înregistrării mărcilor.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Nu au fost identificate avantaje ale opțiunii „a nu face nimic”.

Opțiunea „a nu face nimic” va păstra în continuare divergențele pe care le are la moment sistemul național de protecție a mărcilor în raport cu sistemul european și necorespunderea acestuia tuturor cerințelor de funcționare a pieței unice pentru drepturile de proprietate intelectuală, la nivel european, fiind menținute aceleași carențe, care vizează, în special:

- reglementarea limitată a modului de reprezentare a mărcilor, ca elemente de distincție a produselor și serviciilor, ceea ce nu permite depunerea pentru înregistrare la nivel național a unor variații de semne, accesibile pentru înregistrare la nivel european;

- procedura rigidă și complexă de examinare a semnelor depuse spre înregistrare, determinată de invocarea, din oficiu, a unui șir de motive de refuz (motive relative), în condițiile în care însăși titularii mărcilor anterioare nu constată existența riscurilor de a aduce atingere drepturilor deținute sau mărcile anterioare au fost înregistrate cu scop de blocaj;

- termene mai extinse de realizare a procedurilor de înregistrare a mărcii, examinării cererii depuse în acest sens, a contestației;

- lipsa unor instrumente juridice accesibile de intervenție a titularilor mărcilor în vederea asigurării protecției drepturilor deținute (anularea înregistrării mărcilor sau decăderea din drepturi a titularului direct la oficiu în termeni mai restrânși);

- lipsa unor structuri specializate la nivel de oficiu, responsabile de examinarea opozițiilor, cererilor privind anularea înregistrării mărcii sau decăderea titularului din drepturi (Comisia de examinare a opozițiilor, Comisia privind soluționarea cererilor de anulare și decădere).

Suplimentar, precizăm că fără o armonizare a legislației din domeniul mărcilor cu acquis-ul european, se creează diferențe semnificative de protecție a mărcilor, în special prin prisma procedurilor aplicate la nivel național și la nivel european, fapt ce conduce într-un final la incoerență normativă.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicînd cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea novațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

În scopul revizuirii și consolidării cadrului normativ în domeniul mărcilor, precum și asigurării apropierii dispozițiilor de drept material și normelor procedurale actelor normative europene, se propune adoptarea unui nou act normativ în domeniul de referință, care să ofere solicitanților și titularilor mărcilor un sistem echilibrat și accesibil de protecție și asigurare a drepturilor asupra acestor obiecte de proprietate intelectuală.

Astfel, prin inițiativa dată se propune reglementarea conceptelor și procedurilor de bază în materie de mărci, avînd ca principale prevederi următoarele aspecte inovative:

➤ Definiția mărcii: În prezent, pentru a fi protejate ca marcă, semnele trebuie să poată fi reprezentate grafic. Această cerință de „reprezentare grafică” nu mai este de actualitate și creează o mare incertitudine juridică cu privire la reprezentarea anumitor mărci netradiționale, cum ar fi cele sonore. În acest din urmă caz, reprezentarea prin alte mijloace decât cele grafice (de exemplu, printr-un fișier audio) poate fi chiar de preferat, dacă permite identificarea mai exactă a mărcii. Noua definiție propusă nu restrânge modalitățile admisibile de reprezentare la reprezentarea grafică sau vizuală, ci lasă posibilitatea de a înregistra obiecte ce pot fi reprezentate

prin mijloace tehnologice care oferă garanții satisfăcătoare și de a permite o mai mare flexibilitate în acest sens.

➤ Extinderea motivelor absolute de refuz: domeniul de aplicare al motivelor absolute de refuz va viza nu doar indicațiile geografice și denumirile de origine, dar se extinde în vederea includerii, de asemenea, a mențiunilor tradiționale protejate pentru vinuri și a specialităților tradiționale garantate, asigurând astfel un nivel de protecție complet acestor obiecte de proprietate intelectuală în situațiile de conflict.

➤ Desemnarea și clasificarea produselor și a serviciilor: prin inițiativa dată se propune de a prevedea norme care determină întinderea protecției solicitate pentru mărci, respectiv denumirea produselor și a serviciilor pentru care se solicită înregistrarea mărcii conform CIPS trebuie să fie clar și precis identificate de către solicitant pentru a permite autorităților competente și întreprinderilor să determine gradul de protecție conferit de marcă. În cazul în care sunt utilizați termeni generali, vor fi interpretați ca referindu-se numai la produsele și la serviciile pe care le desemnează în sens literal.

➤ Procedura de examinare a cererilor de înregistrare a mărcilor: inițiativa va aduce o modificare semnificativă în procedura de examinare a cererilor, prin examinarea ex officio a eligibilității unei mărci de a fi înregistrată doar prin prisma motivelor absolute de refuz. Astfel, se propune a fi înlăturate obiectiile pe care le putea înainta AGEPI din oficiu în cadrul examinării.

➤ Procedura “opozitiei” ca posibilitate de apărare a drepturilor titularilor: prin inițiativa dată se propune specificarea expresă a posibilității invocării motivelor relative de refuz, doar în procedura de opoziție, de către titularii mărcilor anterioare, care consideră că înregistrarea mărcii respective va aduce atingere drepturilor deținute. Această propunere de modificare a procedurii se bazează pe faptul că procedura de opoziție reprezintă o etapă distinctă în cadrul procedurii de examinare, după etapa examinării ex officio a motivelor absolute de refuz la înregistrarea unei mărci. În cadrul procedurii de opoziție sunt analizate motivele relative de refuz la înregistrarea unei mărci. Ca urmare, se va prevedea clar și situațiile în care o persoană poate veni în opoziție, precum și procedura examinării administrative a opozițiilor. În acest sens va fi creată o comisie, care va examina cererile de opoziție.

➤ Procedura de decădere din drepturi sau de declarare a nulității: se va stabili, inclusiv, și o procedură administrativă în cadrul căreia se poate contesta valabilitatea unei mărci înregistrate la AGEPI. În prezent, persoanele pot contesta valabilitatea drepturilor anterioare invocate împotriva propriei mărci doar în cadrul unor proceduri judiciare. Aceasta încetinește procedurile și impune, de obicei, numirea unui avocat calificat. Prin această inițiativă se introduce o procedură administrativă rapidă și eficientă de decădere a titularilor din drepturile conferite de marcă sau de declarare a nulității acestora, care se va desfășura în cadrul AGEPI. În acest sens, în cadrul oficiului va funcționa o comisie care va soluționa aceste cereri.

➤ Termene de procedură: reieșind din faptul că motivele relative de refuz nu vor fi examinate ex officio vor fi reduse unele termene în examinarea cererilor de înregistrare a mărcilor, ceea ce va asigura o procedură de înregistrare rapidă și eficientă.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Obligația de aliniere a legislației naționale la *acquis*-ul UE este un angajament al statului și, prin urmare, nu sunt identificate opțiuni alternative.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Nu sunt prevăzute careva efecte pozitive ale evoluției stării actuale în viitor.

Se consideră judicioasă adoptarea reglementărilor propuse prin această inițiativă, ceea ce ar fortifica cadrul legal existent.

Păstrarea situației existente va duce la menținerea în continuare a cadrului legislativ în vigoare, care reglementează o procedură complexă și de lungă durată a înregistrării mărcilor, inclusiv cu diferențe față de sistemul european în reglementarea raporturilor ce apar în procesul creării, protecției juridice și utilizării mărcilor. Astfel, se va rata posibilitatea îmbunătățirii reglementărilor respective și în esență consolidarea și dezvoltarea întregului sistem de protecție a obiectelor de proprietate intelectuală.

Totodată, întreprinderile naționale și cele străine vor continua să se dezvolte în domeniul mărcilor într-un mediu diferit, în pofida armonizării parțiale a legislației naționale, inițiată anterior.

Divergențele existente între sistemele naționale și sistemul mărcilor din UE sunt considerate semnificative. Acestea se datorează faptului că directiva anterioară nu acoperea aspectele procedurale. Limitarea posibilității de acces la un sistem de protecție a mărcilor de nivelul celui european împiedică aplicarea unor condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi, antrenând efecte negative asupra competitivității întreprinderilor din țară.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Impactul principal se reflectă în special asupra solicitanților și titularilor de mărci, în raport cu care se va produce o consolidare a protecției drepturilor de proprietate industrială dobândite, sau care urmează a fi dobândite, prin reglementarea unei proceduri de înregistrare a mărcilor eficientă și transparentă. De asemenea, se asigură securitatea juridică și coerența deplină cu legislația specifică a Uniunii Europene, în beneficiul creșterii economice și competitivității întreprinderilor, în special a întreprinderilor mici și mijlocii, precum și se creează premise în favoarea titularilor mărcilor înregistrate pentru combaterea mai eficientă a contrafacerii și apărării drepturilor dobândite prin înregistrare.

Corespunzător, impactul identificat urmare implementării acestor măsuri vizează în mod prioritar:

➤ ***competitivitatea afacerilor și concurența pe piață***

La aceste capitole au fost identificate următoarele beneficii:

- oferirea accesului pe piață, cu respectarea prevederilor legale și utilizarea unor mărci înregistrate corespunzător, a persoanelor cu capacități reale de producție și prestare de servicii, ceea ce va favoriza fluxurile comerciale, va consolida poziția pe piață a mai multor agenți economici, va îmbunătăți performanțele economice a agenților economici, creșterea profiturilor, diversificarea produselor și serviciilor oferite.

- limitarea abuzului de poziție dominantă pe piață a titularilor de mărci și a practicilor anticoncurențiale, ceea ce va spori interesul persoanelor de a înregistra mărcile doar pentru produsele pe care le produc și/sau comercializează sau pentru serviciile pe care le oferă și va crește premisele consolidării unei concurențe sănătoase pe piață. Aceasta va duce la dezvoltarea economică, crearea unor noi locuri de muncă și creșterea veniturilor.

➤ ***activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii***

La acest capitol au fost identificate următoarele beneficii:

- inițiativa propusă nu limitează activitatea întreprinderilor mici și mijlocii și elementul creativ, din contra oferă posibilitatea eliminării monopolului pe piață și crearea potențialului pentru diversificarea produselor, serviciilor și a denumirilor sub care acestea pot fi comercializate/prestate, excluzând astfel blocajul și oferind posibilitate și altor antreprenori să intre pe piață în condiții egale și legale.

➤ ***alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori***

La acest capitol au fost identificate următoarele beneficii:

- prin această inițiativă se propune o consolidare a domeniului mărcilor și va impulsiona persoanele interesate să aleagă corect și rațional o politică de marcă, ceea ce poate aduce avantaje atât consumatorului cât și producătorului, prin asigurarea calității produselor și serviciilor oferite. Astfel, marca devine o modalitate pentru producător de a-și asuma responsabilitatea pentru produsele/serviciile sale, oferind siguranță și reducând riscurile pentru consumatori, care au mai multă încredere într-o marcă familiară, mai sigură.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Ținând cont de esența și scopul intervențiilor propuse prin proiectul legii, nu au fost identificate careva opțiuni alternative.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Careva riscuri care pot duce la eșecul intervenției nu au putut fi stabilite. Mai mult ca atât, soluția identificată ca fiind cea mai optimă, vizează armonizarea/perfecționarea unor mecanisme existente, aplicabile în statele UE.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Urmare analizei și comparării opțiunilor expuse mai sus, a fost identificată drept opțiune recomandată - elaborarea și adoptarea proiectului Legii privind mărcile. De altfel, un sistem eficient și riguros de protecție a mărcilor este unul dintre principalele instrumente care garantează obținerea tuturor beneficiilor ce reies din utilizarea unei mărci înregistrate, care ajută la identificarea produselor/serviciilor și facilitează adoptarea deciziei de cumpărare.

Acest proiect va constitui o intervenție constructivă a statului, ce are drept consecință crearea premiselor de consolidare a climatului concurențial, necesar dezvoltării sistemului de protecție a proprietății intelectuale din Republica Moldova. Mai mult ca atât, această intervenție legislativă va asigura un echilibru just între drepturile și interesele persoanelor naționale și cele ale persoanelor străine în procesul înregistrării și utilizării mărcilor și va oferi un climat benefic și la nivel european. Corespunzător, urmare analizei efectuate nu a fost identificat nici un impact negativ în raport cu beneficiarii reglementărilor propuse.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

La data intrării în vigoare a proiectului Legii privind mărcile (în speță, în termen de 2 ani de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova), se va abroga Legea nr. 38/2008 privind protecția mărcilor.

Nemijlocit, cu referire la aspectele supuse examinării în prezenta Analiză a impactului de reglementare, urmare adoptării noii Legi privind mărcile, va fi elaborat/aprobat un nou Regulament privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor.

Totodată, vor fi necesare careva modificări instituționale, reieșind din faptul că prin această inițiativă legislativă se instituie două comisii noi în cadrul AGEPI: Comisia de examinare a opozițiilor ca entitate în cadrul Direcției mărci și design industrial și Comisia pentru soluționarea cererilor de decădere și nulitate, ca subdiviziune separată în cadrul AGEPI.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Indicatorii de performanță identificați în vederea efectuării monitorizării implementării actului normativ inițiat vor constitui:

- numărul de cereri de înregistrare a mărcilor recepționate;
- numărul mărcilor înregistrate;
- numărul contractelor de transfer de drepturi înregistrate;
- numărul de beneficiari ai sistemului de protecție a mărcilor.

c) Identificați peste cît timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Se estimează că impacturile noilor reglementări vor fi resimțite odată cu punerea în aplicare a prevederilor proiectului și a racordării cadrului normativ existent în vederea asigurării aplicării acestuia.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Părțile interesate în intervențiile propuse prin proiectul Legii sunt:

- 1) persoanele fizice și juridice din Republica Moldova și străine care vor să își înregistreze mărcile;
- 2) titularii de drepturi asupra mărcilor;
- 3) persoanele autorizate să utilizeze mărcile;
- 4) mandatarii autorizați în proprietate intelectuală.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

În conformitate cu procedurile stabilite pentru transparența în procesul decizional și în vederea elaborării actelor normative, anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a AGEPI și pe particip.gov.md, pentru a fi accesibil publicului larg pentru prezentarea de propuneri și obiecții. După elaborare, proiectul va fi remis spre coordonare instituțiilor interesate, potrivit procedurii reglementare, propunerile și obiecțiile cărora vor fi incluse în tabelul de sinteză, urmînd a fi examinate și luate în considerare la definitivarea proiectului.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Poziția fiecărei entități consultate va fi expusă urmare consultării proiectului cu entitățile interesate.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor			
povara administrativă			
fluxurile comerciale și investiționale			
competitivitatea afacerilor	3		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	2		
concurența pe piață	3		
activitatea de inovare și cercetare			
veniturile și cheltuielile publice			
cadrul instituțional al autorităților publice			
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	2		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor			
situația social-economică în anumite regiuni			
situația macroeconomică			
alte aspecte economice			
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă			
nivelul de salarizare			
condițiile și organizarea muncii			
sănătatea și securitatea muncii			
formarea profesională			
inegalitatea și distribuția veniturilor			
nivelul veniturilor populației			
nivelul sărăciei			
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile			
diversitatea culturală și lingvistică			
partidele politice și organizațiile civice			
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea			
modul sănătos de viață al populației			
nivelul criminalității și securității publice			
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială			
accesul și calitatea serviciilor educaționale			
accesul și calitatea serviciilor medicale			

accesul și calitatea serviciilor publice administrative			
nivelul și calitatea educației populației			
conservarea patrimoniului cultural			
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale			
accesul și participarea populației în activități sportive			
discriminarea			
alte aspecte sociale			
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon			
calitatea aerului			
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen			
biodiversitatea			
flora			
fauna			
peisajele naturale			
starea și resursele solului			
producerea și reciclarea deșeurilor			
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile			
consumul și producția durabilă			
intensitatea energetică			
eficiența și performanța energetică			
bunăstarea animalelor			
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)			
utilizarea terenurilor			
alte aspecte de mediu			
<p><i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i></p>			

Director general

Eugeniu RUSU